

کاربرد ضایعات شیشه و فلز در تزئینات برای لباس های شب

نسیبه جعفری^۱، ابوالفضل داودی^۱، نوشین صفی یاری^۱

چکیده

از آنجا که در کشور ما قانون اجرای واحدی برای بازیافت وجود ندارد، کمبود بازیافت موجب هدر رفتن بخش عظیمی از سرمایه های ملی شده است. به این نتیجه رسیدیم که یکی دیگر از راه کارهای بهینه سازی بازیافت شیشه و فلز، این می باشد که می توان بیشتر طراحان لباس با خلاقیت و نوع آوری جدید خود به طور کاربردی تر به این موضوع توجه کنند به طوری که تمامی اقشار جامعه به ضایعات به طور دیگری نظاره گر شوند که فرهنگ استفاده از ضایعات بیشتر از پیش مورد توجه قرار گیرد. که در این مقاله به تعریف ضایعات، خصوصیات و دست بندی آن و به طور کلی هر مطلبی که بتواند آشنایی کلی با ضایعات ایجاد نماید پرداخته شده است، آمادگی هر چند نسبی با ضایعات به دست آورد شده است، تعریفی اجمالی از لباس شب و تاریخچه آن بیان شده و در ادامه موضوع محوری این مقاله یعنی طراحی لباس شب با استفاده از ضایعات که نمود آن در اجرای عملی می باشد بیان شده است. مطالب فوق با بهره گیری از منابع متعدد از جمله اینترنت و کتاب و مجلات به دست آمده است. پس از دسته بندی اهداف اختصاصی، هر کدام بطور جداگانه مورد مطالعه قرار گرفتند و مطالب مربوط به هر قسمت طبقه بندی شد و در نهایت با جمع بندی یافته ها راه رسیدن به هدف مورد نظر هموار تر گردید. نتیجه این فرایند در پایان، اجرای نهایی اتودهای طراحی لباس شب با بهره گیری از ضایعات شیشه و فلز است که از این ضایعات در قسمت های مختلف از لباس بکار بردیم مانند (کمر، روی سینه، کمر بند و...) که به بدن آسیبی نرساند و هم به زیبای تزئینات لباس بیفزایند.

مقدمه

مسئله زباله یا به عبارت دیگر مواد زاید امروزه به یکی از معضلات زیست محیطی برای بشر تبدیل شده است نظر به این که میزان زیادی از مواد زائد جامد را می توان مورد پردازش و بازیافت قرارداد.

دفن یا رها سازی این مواد در راه و روشی منطقی به نظر نمی رسد. لذا امروزه در کشورهای توسعه یافته بازیافت و استفاده مجدد از ضایعات مورد توجه خاص قرار گرفته و به یک صنعت تبدیل شده است که این خود نشان دهنده بازیافت مواد می باشد (یاری، ۱۳۸۴، ۲۵)

شیشه های قابل بازیافت

شیشه های که می تواند مورد بازیافت قرار گیرد عبارتند از:

تمام بطری های بی رنگ، سبز و قهوه ای که در آنها ماء النسعیره نوشابه یا آب معدنی ریخته می شود.

تمامی ظروف دهن گشاد شیشه ای و غیره...

شیشه های غیر قابل بازیافت در صنعت

موارد زیر در پوسه بازیافت شیشه نباید بازیافت شوند.

- ۱- شیشه شکسته پنجره یا شیشه شکسته جلو اتومبیل، ۲- ظروف سفالی، پیرکس و ظروف شیشه ای، ۳- دامب روشنایی یا لوله فلورسنت، ۴- شیشه های آزمایشگاهی یا طبی
- ۵- آینه، ۶- ظروف سرامیکی و چینی، ۷- شیشه های لعابی مانند کریستال یا شیشه تلویزیون و غیره...

فلزات قابل بازیافت

استاندارد کیفی برای فلزات بازیافتی معمولاً توسط خریداران قراضه های فلزی تعیین می شود. فلزات بازیافتی باید عاری از مواد دیگر باشند، به عبارت دیگر فلزات باید کاملاً شسته شوند و در صورتی که دارای پوشش های قلعی و سربی اند، باید این پوشش ها که به عنوان ناخالصی ها از آنها اسم برده شود، حذف شوند. با توجه به اینکه این فلزات معمولاً در کوره ذوب شده و دوباره برای ساخت آلایژ مورد استفاده قرار می گیرند

فلزات غیر قابل بازیافت

در پرسه بازیافت فلز مواردی از ضایعات می باشند که بازیافت آنها موجب بالا رفتن هزینه در بازیافت آنها می شود که صنعت از بازیافت آنها صرفه نظر می کند به همین دلیل دریافت کنندگان زایدات فلز و خریداران قراضه های فلزی از خرید آنها خودداری می کند که مانند قوطی های کنسرو و سایر بسته بندی های فلزی می باشند.

ما در این مقاله می توانیم با استفاده از همان قوطی های کنسرو و سایر بسته بندی ها، با به کار گرفتن از خلاقیت و نوع آوری بتوانیم استفاده دیگری بجز کارهایی که در گذشته انجام می شده استفاده بهینه ای در طراحی لباس در قسمت های تزئینی و جلیغه و انواع لباس های دیگر به کار برده که می توان این فلزات را با انواع وسیله های مخصوص خود به آنها شکل و فرم مورد نظر را به آنها داد. تعریف لباس شب: لباس شب به لباسی گویند که برارنده مجالس و مهمانی های رسمی با توجه به آداب و رسوم و کشور و ناحیه لباسی فراتر و شکیل تر از آنچه در روز مورد استفاده قرار میگیرد.

پس از مطالعه و بررسی روی ضایعات شیشه فلز و جمع بندی اطلاعات حاصله، مبنی بر بازیافتی یا غیر قابل بازیافت بودن آنها حاصل گردید. ضمن بررسی در این زمینه به مطالعه لباس شب و ویژگیهای آن پرداخته شد جهت آغاز بخش عملی، استوری بردی متشکل از پارچه ها و ضایعات شیشه فلز تهیه گردید.

روند اجرا

بر اساس استوری برد تهیه شده مراحل طراحی آغاز گردید. هنگام طراحی این نکته مد نظر قرار گرفت که فلزات و شیشه در بخشهای از لباس بکار رود که پوشیده شدن آسیبی به بدن نرساند و در استفاده از آنها، راحتی پوشاک در نظر گرفته شود.

نمونه دوختها

با توجه به اینکه استفاده از ضایعات شیشه فلز در لباس امکان آذیت کردن بدن را دارد چند نمونه دوخت انجام شد که به توضیح مختصری از آنها می پردازم. نمونه دوخت ۱: در لباس های طراحی شده فلزات بکار برده شده در آنها باید سجاف داده شود، برای اینکه تور فلزی بر روی بدن قرار نگیرد این فلزات را بر روی پارچه مورد نظر

شکل ۱- اتود های اولیه

بصورت تزئین استفاده شود. در پایین دامن نیز شیشه های رنگی شکسته سمباده کشیده شده بکار رفته است که اطراف آن با سیم مقنول دور پیچی شده است. طرح این مدل از برش منحنی که این خط نشانه لطافت و مهربانی است و تریسمات هلالی شکل برای چشم آسانتر و راحت تر می باشد، خط عمود این خط حالت ایستایی دارد و حرکت به سمت بالا را نیز القاء می کند.

تشریح مدل

طرح برگزیده در قسمت جلو و پشت دارای برش پرنسسی (عصایی)، و پایین تر از کمر تا زیر باسن دارای والانی می باشد که مانند جیب قرار می گیرد و داخل برش پرنسسی در پشت و جلو دوخت می شود. در قسمت جلو کوتاه و در پشت قد دامن آن بلند بوده، و دارای آستینی کوتاه می باشد.

جنس و رنگ پارچه مورد استفاده

از میان پارچه های مناسب برای لباس شب که بتواند درخشش خاص خود را داشته باشد ساتن را انتخاب کرده که هم از نظر ضخامت در حد متوسط بوده وهم دارای تنوع رنگ خوبی می باشد.

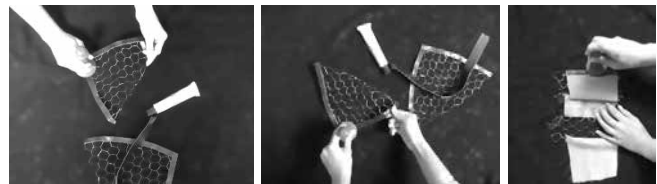
پوشیدن رنگ بنفش به فرد احساس وقار و عزت نفس می بخشد برای این مدل رنگ بنفش روشن را برگزیدیم. بنفش رنگ لباس کشیش های کاتولیک است و نشانگر تقدس و فروتنی است این رنگ به دلیل غنای ذاتی با سلاطین و ثروت و تجملات ارتباط نزدیک دارد.

متصل کرده و تمام اطراف آن را سجاف داده و درز داخلی آن را به صورت دوپل دوخته با این حال بازهم مقداری از تیزی این فلزات بیرون زده و بدن را اذیت کرده.

نمونه دوخت ۲: با استفاده از تجربه نوع دوخت قبلی دوخت دیگری را انجام داده به صورتی که بعد از سجاف دادن به تمامی قسمت های فلز برای پاک دوزی لبه های آن از قیطان های چرم استفاده کردیم که تا این قیطان ها از تیزی لبه های این فلزات جلوگیری کند و همین طور چرم های با ضخامت بیشتر استفاده کردیم

نمونه ۳ دوخت: در صورتی که فلز به بدن آسیبی نرساند برای پاک دوزی آن را از انتها چیده و سردوز کرده ولی زیر آن را سجافی کامل از خود پارچه به آن داده.

نمونه دوخت ۴: در مواقعی که دوخت فلز به چرم با چرخ امکان پذیر نبود با استفاده از چسب آهن آن را به چرم فیکس کرده. (نگارنده)

شکل ۲- مراحل دوخت

دوخت های نهایی

مدل شماره ۱

این مدل پیراهن به طوری طراحی شده است که فلز مورد نظر در قسمت جلو سینه

شکل ۴- دوخت نهایی مدل شماره ۲

بوده، سمت راست آن از قسمت زیر باسن کوتاه، در زیر آن دارای طور می باشد که به آستر پیراهن متصل شده است.

جنس و رنگ پارچه مورد استفاده:

جنسیت این پارچه ترجیحاً ساتن کش مات و ساتن کش براق انتخاب شده تا درخش لباس شب را داشته باشد. فلز و شیشه استفاده شده در این مدل به درخشش آن افزوده است رنگ آن سرمه ای و توسی روشن (نقره ای) که بسیار مناسب برای لباس شب می باشد و از آنجا که رنگ سرمه ای رنگ بسیار سنگین و آرامش دهنده می باشد در کنار آن از رنگ توسی استفاده شده است.

مدل شماره ۴

در این مدل فلز مورد نظر به عنوان کمر بند بر روی چرم ثابت شده، این کمر بند توسط سنگ بهم متصل می شوند.

از نمونه دوخت ۴ استفاده شده. همین طور در سرشانه آن نیز چرمی گذاشته شده که فلز بر روی آن با چسب و بست سابت شده است، تا به پارچه آسیبی نرساند و به زیبای لباس بیفزاید. دارای خطوط افقی و عمود می باشد که این دو در کنار هم زیبایی دو چندان به لباس می افزاید.

تشریح مدل:

این مدل دارای یقه هفت بوده که در زیر سینه دارای برش افقی می باشد و روی سینه دارای چین خورد بوده است، از قسمت کمر به پایین در پهلوها دارای حریری بلند تر از قد دامن اصلی می باشد.

جنس و رنگ پارچه مورد استفاده:

جنسیت این پارچه را بر مبنای مدل که زده شده از پارچه ساتن مات و حریر فیور انتخاب کرده، هر دو آنها دارای تنوع رنگ زیادی می باشند. رنگ این مدل را ترجیحاً در یک تنالیه که ما زرد سبز را انتخاب کردیم از آنجا که رنگ زردسبز رنگ شاد و پرنرژی و سلامتی بوده و مناسب برای لباس شب می باشد.

شکل ۳- دوخت نهایی مدل شماره ۱

مدل شماره ۲

مدل پیراهن، طوری طراحی شده است که فلز مورد نظر بر روی سینه قرار گرفته واز فلزی استفاده کرده تا فرم سینه را بتواند ایجاد کند. مانند نمونه دوخت ۲ و ۴، تمامی قسمتهای آن را با چرم دور دوزی کرده تا به بدن و پارچه آسیبی نرساند. دارای خط مورب، نشانه نیروی دوستی و ارتباط و نیروی پذیرفتن دیگران است در فصل قبل به توضیح مفصل آن پرداخته.

تشریح مدل:

مدل دارای یقه چین دارمی باشد. از زیر حلقه آستین تا یقه برش خورده. قسمت جلو و پشت در قسمت کمر حدوداً ده سانت دارای برش بوده که به آن پیلی داده. دامن آن از قسمت زانو به پایین اوزمان داده شده است.

جنس و رنگ پارچه مورد استفاده:

برای انتخاب جنس این پارچه ترجیح داده شد از یک جنس ساتن تقریباً مات و یک جنس ساتن براق استفاده گردد تا قسمتی از لباس که فلز بر روی آن قرار می گیرد براقیت بیشتری داشته باشد استفاده شده است. و رنگ پارچه نیز از رنگ خردلی برای قسمت روشن آن و رنگ قهوه ای برای قسمتی که فلز بر روی آن قرار می گیرد استفاده شد تا درخشش فلز و پارچه نمایان شود.

مدل شماره ۳

در این مدل از فلزی استفاده شده که براحتی انعطاف پذیر باشند. هنگام حرکت در قسمت کمر، شخص براحتی حرکات بدنی خود را انجام دهد، همین طور از ضایعات شیشه برای تزئین در قسمت نوار حاشیه که در پهلو دامن قرار دارد استفاده شده است. از نمونه دوخت ۲ استفاده شده است. این مدل دارای برش افقی که نشان دهنده آرامش سکون و نرمی و لطافت می باشد. و خطوط عمودی آن به کشیدگی اندام کمک می کند.

تشریح مدل:

این پیراهن دارای یقه هفت می باشد، یک تکه دیگر به صورت دکلت هفت بر روی آن قرار دارد. روی کمر آن برش افقی خورده است. دامن آن از قسمت زیر کمر غیر غریبه

شکل ۴- دوخت نهایی مدل شماره ۴

شکل ۵- الگو مدل شماره ۳

مدل شماره ۵

در این مدل از فلزی استفاده شده که براحتی انعطاف پذیر باشد و هنگام حرکت در قسمت کمر، شخص براحتی حرکات بدنی خود را انجام دهد. همانند نمونه دوخت شماره ۲ دوخته شده است. همین طور از ضایعات شیشه برای تزئین بر روی دامن در قسمت های گریت استفاده شده است. در این لباس برشهای افقی بکار رفته است.

تشریح مدل:

این مدل دارای یقه دکلمت می باشد که از زیر سینه برش و دارای چین خورد می باشد. قد دامن آن ۱۵۰ برابر و از الگوی دامن فون برداشته شده است که به صورت گریت جمع شده است.

جنس و رنگ پارچه مورد استفاده:

برای انتخاب جنس این پارچه ترجیح داده شد از یک جنس ساتن تقریباً براق که رنگ آن در شب درخشش خود را نشان دهد استفاده شده است. رنگ قرمز استفاده شده که این رنگ نماد هیجان، توانگری، عشق و از جمله رنگ های گرم می باشند.

نتیجه گیری

طراحی لباس از جمله هنرهایی است که در آن یک طراح همواره در اندیشه ی خلق آثار جدید میباشد. اما متأسفانه مسئله مد باعث شده که مردم چشم بروی عقاید و فرهنگ خود ببندند و به تقلید بی چون و چرا از مد بپردازند. این در حالیست که طرحهایی که بعنوان مد ارائه میشوند شاید هیچ سختی با عقاید مردم در جوامع مختلف نداشته باشند. برآستی مشکل کجاست؟ هدف اصلی این مقاله ارائه ی طرحهای بدیع در زمینه ی لباس شب که یکی از طرفدارترین انواع لباس در بین بانوان است می باشد. بهمین منظور منبع اصلی ایده پردازی را ضایعات شیشه و فلز قرار دادیم به این امید که با بکارگیری آن در طرح لباس ، مدل های جذابی را به نمایش بگذاریم. در مجموع بنظر میرسد که این مقاله به اهداف مورد نظر رسیده باشد و حداقل امتیازی که این مقاله دارا می باشد این است که در کنار آشنایی نسبی با علم باز یافت ضایعات مدلهای جذابی را به نمایش گذاشته شده است که در عین زیبایی به بدن نیز آسیبی نرساند و از این ضایعات به صورت کاربردی تری استفاده شده است و پای این فن به عرصه ی تزئینات طراحی لباس نیز باز شد. البته میتوان این موضوع را به زیبایی و با در نظر گرفتن تجربیات حاصل از این مقاله ادامه داد.

پیشنهادات

با توجه به نتایج حاصل از این مقاله، به نظر میرسد که این موضوع را میتوان در ابعاد وسیعتر ادامه داد. ضایعات می تواند در انواع لباس، البته به صورت مرتبط با کاربرد لباس مورد استفاده قرار گیرد. از این سوژه میتوان برای طراحی مدل مانتو، لباس فانتزی و... نیز بهره جست.

پی نوشت

۱- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، دانشکده هنر، گروه طراحی پارچه و لباس، یزد، ایران

شکل ۷- دوخت نهایی مدل شماره ۵

